

ХИМИЙН ХИЧЭЭЛИЙН 10-Р АНГИЙН АНГИ ДЭВШИХ ШАЛГАЛТЫН МАТЕРИАЛ

Хугацаа: 60 мин

Нэгдүгээр хэсэг Сонгох даалгавар бүр (1 оноо)

- Хүрээлэн буй орчны стандарт даралт, температур дахь хийн молийн эзэлхүүн хэд вэ? /1 оноо/
 А. $24,8 \text{ дм}^3 \cdot \text{моль}^{-1}$ Б. $22,4 \text{ дм}^3$ В. $24,8 \text{ дм}^3$ Г. $22,4 \text{ дм}^3 \cdot \text{моль}^{-1}$
- Авогадрийн тогтмол аль нь вэ? /1 оноо/
 А. $6.02 \cdot 10^{23} \text{ кг}$ Б. $6.02 \cdot 10^{23} \text{ ш}$ В. $6.02 \cdot 10^{23} \text{ моль}$ Г. $6.02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}$
- Молийн концентрацийг ямар томъёогоор илэрхийлдэг вэ? /1 оноо/
 А. $R = \frac{m}{V}$ Б. $M = \frac{m}{V}$ В. $M = \frac{n}{V}$ Г. $R = \frac{n}{V}$
- Дараах томъёолол, ухагдахууныг зөв харгалзуулна уу. /1 оноо/
 1. Ижил нөхцөлд ижил тооны жижиг хэсэг агуулсан хий төлөвтэй бодисын эзэлхүүн ижил байна.   а. Молийн масс
 2. $6,02 \cdot 10^{23}$ ширхэгтэй тэнцүү тооны жижиг хэсгийг 1 моль гэж багцалсан тоо   б. Авогадрийн тогтмол
 3. Химийн бодисыг бүрдүүлэгч $6,02 \cdot 10^{23}$ ширхэг жижиг хэсгийн массын нийлбэр   в. Авогадрийн хууль
 4. $6,02 \cdot 10^{23}$ ширхэг жижиг хэсэг агуулсан 1 моль хийн эзэлхүүн   г. Хийн молийн эзэлхүүн
 А. 1a2b3c4e   Б. 1c2b3a4d   В. 1c2e3f4a   Г. 1b2e3a4d   д. Хийн молийн эзэлхүүн
 е. Авогадрийн тоо
 ф. Харьцангуй молекул масс
- Х бодис бага зэргийн бохирдолтой байв. Энэ бодисын хайлах цэг $89-90^\circ\text{C}$ байв. Х бодисын хайлах цэг ямар утгатай байх вэ? /1 оноо/
 А. $90-100 \text{ C}$ Б. $80-90$ В. 80 –аас бага   Г. Тодорхой хэлэх боломжгүй
- Цаасан хроматографын аргад хэрэглэгддэг ойлголтуудыг зурагт дүрсэлсэн тоон тэмдэглэгээтэй зөв харгалзуулна уу. /1 оноо /

Цаасан хроматографын аргаар бодис ялгах	Ойлголт	
	а	Эхлэх шугам
	б	Бүрэлдэхүүн бодис
	в	Тогтвортой фаз
	г	Дээж
	д	Хөдөлгөөнтэй фаз

- А. 1б 2д 3г 4в   Б. 1д 2а 3г 4б   В. 1в 2д 3б 4г   Г. 1в 2а 3г 4б   Д. 1б 2в 3г 4д
- Уусдаг давсыг ямар урвалаар гарган авдаг вэ? /1 оноо/
 А. Уусдаг ба уусдаггүй давсны урвалаар
 Б. Хүчил суурийн саармагжих урвалаар
 Г. Тунадасжих урвалаар
 Д. Талстжуулах урвалаар

8. $2\text{AgNO}_{3(\text{yyc})} + \text{Na}_2\text{CrO}_{4(\text{yyc})} \rightarrow \text{Ag}_2\text{CrO}_{4(\text{xar})} \downarrow + 2\text{NaNO}_{3(\text{yyc})}$ урвалаар давс гарган авсан бол давсыг ямар аргаар цэвэрлэх вэ? /1 оноо /

А. Шүүх арга   Б.Талсжуулах арга   В.Ууршуулах арга   Г.Нэрэх арга

9. Дараах нэгдлүүдийн аль нь усанд муу уусах вэ? /1 оноо/

А. $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ Б. K_2SO_4 В. Na_2SO_4 Г. BaSO_4 Д. MgSO_4

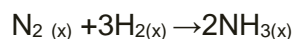
10. Сульфат ион (SO_4^{2-}) –ыг таних чанарын урвалд дараах ионуудаас алийг нь ашигладаг вэ? /1 оноо/

А	Б	В	Г	Д
Li^+	Na^+	Ba^{2+}	Ca^{2+}	Sr^{2+}

11. Химийн урвалд катализатор нэмэхэд өөрчлөгдөхгүй хэмжигдэхүүн аль нь вэ? /1 оноо/

А. Урвалын хурд   Б.Бүтээгдэхүүний найрлага   В. Эх бодисын концентраци
Г. Идэвхжлийн энерги

12. . Дараах химийн тэнцвэр тогтсон системд Pt катализатор нэмжээ тэнцвэр хаашаа шилжих вэ? /1 оноо /

А. Эх бодис үүсэх чиглэлд
Б. Шулуун урвалын чиглэлд
В. Бүтээгдэхүүн үүсэх чиглэлд
Г. Тэнцвэр шилжихгүй

13. Эдгээрээс цахилгаан дамжуулахгүй бодисыг сонгоно уу? /1 оноо /

А. H_2SO_4 Б. NaCl В. CO_2 Г. Na_2SO_4

14. Зарим металлын оксидуудыг халаах замаар металлыг гарган авдаг. Ямар металлыг оксидыг нь халаах замаар гарган авдаг вэ? /1 оноо /

А. Кальцийн оксид   Б. Зэсийн оксид   В. Цайрын оксид   Г. Мөнгөний оксид

15. Аль тохиолдолд химийн урвал явагдах вэ? /1 оноо/

А. $\text{Fe} + \text{MgSO}_4$ Б. $\text{Fe} + \text{AgNO}_3$ В. $\text{Fe} + \text{Na}_2\text{CO}_3$ Г. $\text{Fe} + \text{FeCl}_2$

16. Натрийн карбонат дахь натрийн массын хувь хэд вэ? /1 оноо/

А. 59.43%   Б. 45.28%   В. 11.32%   Г. 40.57%

17. Орторомбон хүхэрийн шинж чанарыг аль нь зөв тодорхойлсон байна вэ? /1 оноо/

А. Хар өнгөтэй, хатуу талст, усанд уусдаг, хайлах цэг 110°C , нягт $2.07\text{гр}\cdot\text{см}^{-3}$
Б. Шар өнгөтэй, хатуу талст, усанд уусдаггүй, хайлах цэг 110°C , нягт $2.07\text{гр}\cdot\text{см}^{-3}$
В. Хар өнгөтэй, хатуу талст, усанд уусдаггүй, хайлах цэг 110°C , нягт $2.07\text{гр}\cdot\text{см}^{-3}$
Г. Шар өнгөтэй, хатуу талст, усанд уусдаг, хайлах цэг 110°C , нягт $2.07\text{гр}\cdot\text{см}^{-3}$

18. Байгалийн хийн найрлагын хэдэн хувийг метан эзэлдэг вэ? /1 оноо/

А. 50-60%   Б. 60-70%   В. 70-80%   Г. 80-90%

19. Этаны шатах урвалаар үүсэх бүтээгдэхүүн аль нь зөв вэ? /1 оноо/

А. Нүүрстөрөгч ба ус
Б. Нүүрстөрөгч ба устөрөгч
В. Нүүрс хүчлийн хий ба ус
Г. Нүүрсхүчлийн хий ба устөрөгч

20. Нефть нь химийн бодисын ямар ангилалд хамаарах вэ? /1 оноо/

А. Элемент
Б. Химийн нэгдэл
В. Холимог бодис
Г. Цэвэр бодис

21. Нүүрсний найрлагыг аль нь зөв тодорхойлсон байна вэ? /1 оноо/

А. Нүүртөрөгч, устөрөгч, хүчилтөрөгч, азот, хүхэр
Б. Нүүрстөрөгч, устөрөгч, хүчилтөрөгч, азот, фосфор

- В. Нүүрстөрөгч, устөрөгч, хүчилтөрөгч, азот
Г. Нүүрстөрөгч, устөрөгч, хүчилтөрөгч, фосфор
22. Алканы ерөнхий томъёог сонгоно уу? /1оноо/
А. C_nH_{2n} Б. $C_nH_{2n+1}OH$ В. $C_nH_{2n+1}COOH$ Г. C_nH_{2n+2}
23. Пентен хэдэн изомертэй вэ? /1оноо/
А. 3   Б. 2   В. 4   Г. 5   Д. 6
24. Дараах урвалуудаас аль нь гидротацийн урвал вэ? /1оноо/
А. $C_4H_8 + H_2O = C_4H_9O$ Б. $C_4H_8 + H_2 = C_4H_{10}$ В. $C_4H_8 + 6O_2 = 4CO_2 + 4H_2O$
Г. $C_4H_8 + Cl_2 = C_4H_9Cl + HCl$
25. Спиртийн ерөнхий томъёог сонгоно уу? /1оноо/
А. C_nH_{2n} Б. $C_nH_{2n+1}OH$ В. $C_nH_{2n+1}COOH$ Г. C_nH_{2n+2}
26. Дараах процессуудаас аль нь ферментаци биш вэ? /1оноо/
А. Дарс исгэх   Б. Монгол архи нэрэх   В. Тараг бүрэх   Г. Хоормог хийх
27. Карбон хүчлийн ерөнхий томъёог сонгоно уу? /1оноо/
А. C_nH_{2n} Б. $C_nH_{2n+1}OH$ В. $C_nH_{2n+1}COOH$ Г. C_nH_{2n+2}
28. $C_5H_{10}O_2$ томъёотой карбон хүчил байгууллын ямар изомер үүсгэх вэ? /1оноо/
1. Байрлалын   2. Салбарлалтын   3. Функциональ бүлгийн
А. 1 ба 2   Б. 2 ба 3   В. 1 ба 3   Г. 1,2,3
29. Өгөгдсөн карбон хүчлийг нэрлэнэ үү? /1оноо/

$$\begin{array}{c} \text{O} \\ \parallel \\ \text{CH}_3\text{-CH-C-O-H} \\ | \\ \text{CH}_3 \end{array}$$
 А. 1-метилпропаны хүчил
 Б. 2-метилпропаны хүчил
 В. Бутаны хүчил
 Г. Пропаны хүчил
30. Өгөгдсөн полимер ямар мономероос үүссэн вэ? /1оноо/

$$\begin{array}{cccccccc} \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} \\ | & | & | & | & | & | & | & | \\ \text{-C-C-C-C-C-C-C-C-} \\ | & | & | & | & | & | & | & | \\ \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} & \text{F} \end{array}$$
 А. $F_2HC-CHF_2$ Б. $F_2C=CF_2$ В. $CH_2=CH_2$ Г. $CF \equiv CF$

Хоёрдугаар хэсэг

1. Өгсөн бодисын хэдэн моль болохыг тооцоолно уу? / 3 оноо /
 А. $15.02 \cdot 10^{23}$ ш атом агуулсан кальци

Б. Стандарт даралт температурт 12.4дм^3 эзэлхүүнтэй төмөр

В. 101.325кПа даралт, 273К температурт 1.12л хлор хий

2. Магнийг илүүдэл хэмжээний давсны хүчилтэй урвалд оруулахад ялгарсан устөрөгчийг хэмжсэн туршилтын үр дүнг гарган авчээ.

Хугацаа, мин	0	1	2	3	4	5	6	7
Устөрөгчийн эзлэхүүн, см^3	0	14	25	33	38	40	40	40

А. Хүчлийг илүүдлээр авсан шалтгааныг тайлбарлаарай.

.....[1]

Б. Энэ урвал ямар хугацаанд явагдсан бэ?

.....[1]

В. 0-1, 0-3, 3-5 минутын хугацааны мужид урвалын дундаж хурдыг тус тус олно уу.

.....[1]

3. Калийн хлоридын хайлмалын электролизоор металл калийг гарган авдаг. Дараах даалгаврыг гүйцэтгээрэй

А. Катод дээр исэлдэх, анод дээр ангижрах урвалын тэгшитгэлийг бичнэ үү. [1]

.....

Б. Хайлмалын электролизийн урвалын тэгшитгэлийг бичнэ үү? [1]

.....

В. 20 моль металл калийг гарган авахад хэдэн кг калийн хлорид хэрэгтэй вэ? [2]

.....

4. Давсний хүчлийн 27мл уусмал дээр 5гр кальцийн карбонат нэмж бүрэн урвалд оруулжээ. Давсны хүчлийн уусмалын молийн концентрацийг олно уу. /3 оноо /

5. Алкан болон алкений томъёо, нэр, шинж чанар өгчээ.

А. Мэдээллийг алкан, алкенд харгалзах байдлаар ялгана уу. /1 оноо/

Б. Бромны усны өнгийг аль нэгдэлүүд өөрчлөхгүй вэ? /2оноо/

1. Бромны усны өнгийг арилгана
2. C_3H_6
3. C_2H_4
4. $\text{H}_2\text{C}=\text{CH}_2$
5. $\text{H}_3\text{C}-\text{CH}_3$
6. C_3H_8
7. Ханаагүй
8. Бромны усанд улбар шар өнгөтэй
9. $\text{H}_3\text{C}-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_3$
10. Пропен
11. Ханасан
12. Этан
13. C_2H_4
14. Бутен
15. $\text{H}_2\text{C}=\text{CH}-\text{CH}_3$
16. Метан

ТҮЛХҮҮР**1-р хэсэг /Даалгавар тус бүр 1 оноотой/**

Даалгавар	Хувилбар	оноо
1	А	1
2	Г	1
3	В	1
4	Г	1
5	В	1
6	В	1
7	Б	1
8	А	1
9	Г	1
10	В	1
11	Б	1
12	Г	1
13	В	1
14	Г	1
15	Б	1
16	Г	1
17	Б	1
18	Г	1
19	В	1
20	Б	1
21	Б	1
22	Г	1
23	Г	1
24	А	1
25	Б	1
26	Г	1
27	В	1
28	А	1
29	Б	1
30	Б	1

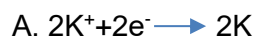
2-р хэсэг /Даалгавар тус бүр 3 оноотой/**Даалгавар 1**

- А. 2.495 моль
- Б. 0.5 моль
- В. 0.05 моль

Даалгавар 2

- А. Урвалын хурдыг хурдасгах
- Б. 5мин
- В. 14см³/мин, 11см³/мин, 3.5см³/мин

Даалгавар 3

В. 1490 кг

Даалгавар 4

$n = 0.05$ моль (CaCO_3)

$M = 1.85$ моль/л

Даалгавар 5

А. Алкан – 5, 6, 8, 12, 9, 16, 11

Алкен – 1, 2, 3, 4, 7, 10, 14, 15, 13

Б. Метан, пропан, этан